

Oslo, 7. februar 2005

NVE
Pb. 5091 Majorstua

0301 Oslo

Søknad om overføring av Finnkoisjøen til Nesjøen, alternativ F.

Det vises til NVEs oversendelse i brev av 20. oktober i fjor til berørte parter - unntatt vårt fylkeslag i Sør-Trøndelag og Naturvernforbundet sentralt. Vi oppfatter dette som en noe merkelig, men likevel ren forglemmelse fra NVEs side.

Norges Naturvernforbund finner den aktuelle utbyggingssøknaden av så stor prinsipiell betydning at vi har funnet grunn til å avgi en uttalelse fra forbundet sentralt. Saken har også stor betydning lokalt. Gjennom vårt fylkeslag i Nord-Trøndelag har vi i samråd med fylkeslaget i Sør-Trøndelag engasjert oss sterkt i saken, spesielt i samband med Tydal kommunes forestående behandling. Vår uttalelse bygger derfor på god lokal kunnskap til de forhold som vil bli berørt av utbyggingssøknadene.

I. Vårt hovedsyn

Det vi i første rekke reagerer på i denne saken, og som har en viktig prinsipiell side, er at søknaden representerer et nærmest usmakelig forsøk på å ta den siste rest av noenlunde urørt vassdragsnatur fra en kommune som til de grader har ofret nok på kraftutbyggingens alter. I den nåværende situasjon, hvor kraftselskapene, i dette tilfelle i praksis Statkraft, opererer på et åpent, fritt marked hvor høyest mulig profitt er målsettingen, vil det etter vår mening være direkte umoralsk å tyne mer ut av denne kommunen.

Av dokumenter vi har fått tilgang på, fremgår det at kommunens utbygde vassdrag gir om lag 1000 GWh pr år. Den omsøkte regulering er beregnet å gi 51 GWh ekstra.

Dette tilskuddet må sies å bety svært lite i den totale kraftsammenheng og også for Tydal kommunes økonomiske situasjon. Skadevirkningene på naturen med de konsekvenser dette får for friluft- og rekreasjonsinteresser - for både lokalbefolkning og besøkende - og for reindriftsnæringen, står ikke i noe rimelig forhold til den høyst marginale kraft- og økonomigevinst.

For NVE, som i henhold til vassdragsreguleringsloven er pålagt å veie de samfunnsmessige nytteverdier mot ulempene, bør det derfor være en enkel sak å anbefale overfor OED at denne utbyggingssøknaden må avslås.

II. Noen konkrete forhold

1. Sterk motstand fra lokal aksjonsgruppe

Norges Naturvernforbund har registrert at det har kommet meget sterke, og svært godt begrunnede, motforestillinger fra en lokal aksjonskomité. Vi regner med at komiteen vil avgi en uttalelse til NVE, men til orientering vedlegges et åpent brev fra komiteen til Tydal kommune. Norges Naturvernforbund vil vise til og støtte argumentasjonen i denne. Når det reises en så sterk og velbegrunnet lokal opinion mot utbygging, mener vi det i seg selv er et svært viktig argument for å avslå søknaden, spesielt fordi dette er en gruppe som forsvarer den siste rest av urørt vassdragsnatur innenfor sin kommune.

2. Sterk motstand fra reindriftsnæringen lokalt

Norges Naturvernforbund mandat er ikke å forsvare bestemte næringsinteresser. Som vårt navn tilsier, mener vi det er riktig og viktig å verne representative utsnitt av norsk natur, for eksempel i form av nasjonalparker og landskapsvernområder, men vi arbeider også for en bærekraftig høsting og bruk av natur på naturens premisser og innenfor dens tålegrenser. I denne forbindelse finner vi derfor grunn til å støtte de sterke innvendingene som er kommet fra Essand Reinbeitedistrikt, jfr. brev av 3.januar dette år fra dette hold.

I likhet med engasjementet fra den lokale aksjonsgruppa, er det derfor høyst relevant for NVE å legge betydelig vekt på synspunktene fra reindriftsnæringen.

3. Oppsummering av de viktigste negative påvirkningene på de lokale naturforhold

3.1. Området ved tunnelinntaket.

En skjemmende dam skal bygges og det skal etableres et inntaksmagasin som vil strekke seg ca. 600 meter oppover fra elva. Vannstanden i magasinet vil variere i takt med pumpingen gjennom tunnelen. "Reguleringsonen" vil være skjemmende. En kort adomstvei skal anlegges og det skal bygges opp to større deponier for tunnelmasse. Deponiet vil dekke et område på 85 - 100 dekar og endre landskapet

totalt. Skjemmende fyllmasse vil ødelegge mulighetene for turisme i Skarpdalen.

Det er også grunn til å tro at det vil ta svært lang tid etablere et naturlig og egnet plantedekke på deponiet.

Disse inngrep skal skje "midt i kjerneområdet for oss", sier Essand Reinbeitedistrikt i sitt brev. Inntaksmagasinet og tunnelmassene berører en viktig trekk- og flytteled for reinen, spesielt sommerstid. Det påpekes fra reindriftshold at det blir svært vanskelig å drive rasjonelt hvis det blir en utbygging som planlagt.

Det er også grunn til å nevne at konsekvensutredningen tegner et negativt og feil bilde av flora og fauna i området; det er påpekt fra flere hold at dalen har et rikt plante- og dyreliv.

3.2. Tørrlegging/sterkt redusert vassføring i Lødølja nedstrøms inntaket.

En må regne fisket som tapt i området fra pumpestasjonen i Kranklia og ned til Ramsjøelva. Lødølja fungerer i dag som en naturlig sperre for reinen og er av stor verdi for å styre beitebruken, spesielt i barmarksperioden. Denne fordelene for reindriften vil bli borte ved en regulering.

3.3. Tunnelen og utløpet i Essandsjøen

Både reindriftsnæringen og den lokale aksjonskomiteen peker på faren for usikker is og tåkedannelse i Sankåvika. Virkningene for reindriften blir at adgangen til å ta en snarvei over isen ikke lenger kan påregnes og tåken betyr også ekstra problemer i samband med samling og slakting om høsten.

Det blir også påpekt at tunnelen kan drenere vann fra Garkleppsjøen og småtjerna over tunneltraseen, hvilket vil få konsekvenser for fisket i Garkleppsjøen og beiteforholdene og floraen i området.

3.4. Skadevirkninger for røyefisket i Essand-/Nesjøen

Sjøen er kjent som Nord-Europas rikeste røyevann. Røya gyter her i tilløpselver, noe som er svært uvanlig. Vannet fra Finnkoisjøen vil munne ut i Storsanka - den ene av tre viktige gyteelver for røya i Essandsjøen. Ifølge undersøkelser (Koksvik, 2000) vil dette være svært uheldig i forhold til elvas viktige rolle som gyte- og oppvekstelv. Røyefisket i Essandsjøen er svært ettertraktet og representerer et svært stort og hittil unyttet potensiale i turisme-/næringssammenheng. Å sette disse muligheter i fare, er derfor svært betenkelig og følgelig et viktig moment i argumentasjonsrekken mot utbygging.

III. Alternativer for å skape nye arbeidsplasser og bedre den kommunale økonomien.

Det er selvsagt forhold som kommunen selv best kan vurdere, men fordi NVE sannsynligvis vil bruke slike argumenter i sin avveining, vil Norges Naturvernforbund kort bemerke, som antydnet ovenfor, at i forhold til de små ekstraintekter og høyst usikre nye faste arbeidsplasser den planlagte utbygging innebærer, ligger det større muligheter i utvikling av miljøvennlig turisme/reiseliv. Å ødelegge et fint naturområde i korridoren mellom Roltdalen/Skarvan nasjonalpark og det planlagte Sylane landskapsvernområde, kan neppe sies å være spesielt klokt. Vi vil også peke på muligheten for alternative kraftkilder som bioenergi, basert på råvarer fra sagbruksnæring i distriktet og utnyttelse av fjellbjørk. Dette vil kunne gi et langt større energiutbytte enn de 51 GWh'ene fra Lørdølja-overføringen. Denne type alternativ energiutnyttelse skaper lokale arbeidsplasser både på råstoffsidene og i selve fabrikkene og pengene som genereres rundt hele systemet, forblir i lokalsamfunnet.

IV. Kraftbehovet

Det er ingen kraftmangel her i landet. De siste 5 år har det vært en netto eksport av kraft på ca. 5,9 TWh, og det ser ut til at vi får stadig mer nedbørsrike år og økt kraftproduksjon i det norske systemet.

Det er også et kjempestort potensiale fra nye fornybare energikilder i Norge. Enova har som kjent som mål å skaffe 10 TWh før 2010. Vindkraft, bioenergi, varmepumper, bedre energiplanlegging og utnyttelse av spillvarme fra industrien er det Norge må satse på.

Med vennlig hilsen

Norges Naturvernforbund

Tore Killingland
Generalsekretær

Gjenpart sendt:

- Tydal kommune
- Aksjonskomiteen mot Lørdøljaoverføringa
- Essand Reinbeitedistrikt
- Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag
- Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag
- Direktoratet for Naturforvaltning
- Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

